

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Att förebygga att unga hamnar i kriminalitet

Kan socialfonden vara en del av lösningen?

Fördjupad studie 2024:1

Det här är en fördjupad studie genomförd av analysfunktionen på Svenska ESF-rådet. Studien fokuserar på hur socialfonden kan vara ett verktyg i arbetet med att förebygga att unga hamnar i kriminalitet. Den är uppdelad i två avsnitt. Det första avsnittet är en forskningsgenomgång där vi tittar på riskfaktorer och skyddsfaktorer. Det andra avsnittet gör ett nedslag i olika verksamheter som arbetar med ungdomar, några finansierade av socialfonden, andra inte. Det andra avsnittet tittar även på socialfondens möjligheter att finansiera insatser som ligger i linje med forskningen.

Studien ska kunna fungera som kunskapsunderlag både för myndigheten i arbetet med utlysningar och av aktörer som funderar på att söka medel från socialfonden för att arbeta med frågan.

Jonna Källström Böresson
Analytiker, Svenska ESF-rådet

Innehållsförteckning

Forskningsöversikt	4
Vad får unga att hamna i kriminalitet?	5
Hur kan vi lösa problemet?.....	5
Praktiska exempel och socialfondens möjligheter	7
Helamalmö - ett exempel på hur man kan arbeta trygghetsskapande och långsiktigt hållbart	8
Socialfondsfinansierade projekt i Göteborg.....	9
Socialfondens möjligheter	11
Referenser	13

Forskningsöversikt

Vad får unga att hamna i kriminalitet?

Ungdomsbrottslighet är ett mångfacetterat problem som påverkas av olika faktorer. En kriminell livsstil bygger på tankesätt och beteenden som utvecklats över tid. Förebyggande arbete bör därför fokusera på att minska risken för att sådana tankesätt utvecklas. Det är svårt att förutse vem som kommer att fortsätta på en kriminell bana, men det finns vissa riskfaktorer som droganvändning, familjesituation och skolgång.¹ Enligt forskningen är det dock svårt att förutsäga vilka barn och unga som kommer sluta med brott tidigt och vilka som kommer fortsätta med en kriminell karriär som vuxen. Det finns studier som visar att individer som har högre nivåer av olika riskfaktorer riskerar att ha en längre kriminell karriär. Dessa riskfaktorer är bland annat tidiga beteendeproblem, antisociala kamrater, sämre skolprestationer, psykiatriska problem och utsatthet för försummelse eller övergrepp som barn. Majoriteten av individer som har dessa riskfaktorer hamnar dock inte i en långvarig brottslighet.²

Rapporten ”Det socio-polisiära handlingsnätet” identifierar barn som lever i utsatta situationer som riskerar att hamna i kriminalitet. Det kan till exempel handla om barn som utsatts för fysiskt eller psykiskt våld, barn till missbrukare, psykiskt sjuka eller utvecklingsstörda föräldrar, barn till misshandlade kvinnor, försummade barn, och barn i ekonomiskt utsatta familjer. En betydande ökning av ungdomar med utländsk bakgrund som får insatser genom socialtjänsten noteras, särskilt bland utrikesfödda. Dessa ungdomar är överrepresenterade bland dem som placeras enligt socialtjänstlagen och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Ser man till denna mängd av riskfaktorer så inser man att ett förebyggande arbete mot ungdomskriminalitet är en komplex process med många delar som kräver samverkan mellan flera samhällsaktörer, samt en balans mellan stödande och kontrollerande insatser.³ Unga med utländsk bakgrund är överrepresenterade i rättssystemet, ofta på grund av socioekonomiska faktorer. Målinriktade insatser behövs för att minska dessa risker.⁴

Hur kan vi lösa problemet?

Forskare menar att de viktigaste förebyggande insatserna för unga är de som sker utanför rättsväsendet och som har som mål att minska effekterna av riskfaktorer och öka effekten av olika skyddsfaktorer.⁵ Rapporten ”Sociala innovationer och institutionella traditioner” beskriver projekt som haft ett förebyggande fokus. Dessa projekt inkluderar en blandning av preventiva strategier, kamratskapande åtgärder och fokus på utbildning och kompetenshöjande insatser. De förebyggande insatserna riktar sig ofta till ungdomar i yngre tonåren och innefattar utbildningar i värderingsfrågor samt medvetandegörande aktiviteter. Aktiviteterna syftar till att förhindra att ungdomar hamnar i kriminalitet genom att erbjuda positiva alternativ och stärka deras sociala nätverk.⁶

¹ ”Utvärdering av sociala insatsgrupper - individinriktad samverkan kring unga i riskzonen”, Anders Kassman, Lars Oscarsson och Filip Wollter, Ersta Sköndal Högskola,

² ”Forskning om ålder och brott samt dess betydelse för brottsprevention”, Brottsförebyggande rådet, 2023

³ ”Det socio-polisiära handlingsnätet: Om kopplingar mellan polis och socialtjänst kring ungdomars kriminalitet och missbruk”, Disa Edvall Malm, Institutionen för socialt arbete, Umeå Universitet, 2012

⁴ ”Ungdomars och vuxnas levnadsvillkor i Sverige - en kunskapsöversikt med fokus på ojämlikhet”, Disa Bergnher och Sofia Enell, Forte - forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, 2018

⁵ ”Forskning om ålder och brott samt dess betydelse för brottsprevention”, Brottsförebyggande rådet, 2023

⁶ ”Sociala innovationer och institutionella traditioner: En utvärdering av 36 arvsfondsprojekt inriktade mot unga och kriminalitet under åren 1995-2013”, Thomas Öhlund, Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet, 2016

Flera utvärderade arvsfondsprojekt fokuserade på att erbjuda socialt stöd och skapa nätverk för ungdomar med risk för kriminalitet, pågående kriminalitet och/eller drogmissbruk. Det är ofta individriktat arbete, med metoder som Case-work⁷ och ibland Empowerment⁸ eller områdesbaserade metoder. Individriktade metoder syftar till att medvetandegöra individer om hur de kan förändra sina sociala livsvillkor, medan områdesbaserade metoder fokuserar på att utveckla sociala nätverk och möjliggöra socialt kapital på områdesnivå.⁹

En välfungerande skolgång och daglig sysselsättning (skola, praktik eller jobb) är avgörande för att minska risken för kriminalitet. Ungdomar med dålig skolgång eller bristande skolresultat har högre risk för framtida brottslighet.¹⁰ I forskningen är fokus ofta på just skola, men även familjens betydelse för brottslighet. Detta då många av de riskfaktorer som nämns kan kopplas till dessa två socialiseringsinstitutioner. Det är bra att komma ihåg att när tittar just skola och familjens betydelse ur ett samhällsperspektiv så är de framgångsrika, det är trots allt få barn som utvecklar en långvarig kriminalitet.¹¹ Socialtjänsten bedriver uppsökande verksamhet för att upptäcka individer och grupper som kan behöva samhällets omsorg. Detta arbete kan dock vara problematiskt eftersom det bygger på frivillighet och riskerar att uppfattas som påträngande. En föreslagen lösning är att bilda "sociala insatsgrupper" bestående av socialtjänst, polis och skola. Dessa grupper ska arbeta konsekvent och uthålligt med individuella handlingsplaner och regelbundna uppföljningar.¹²

Ett väl fungerande samarbete med offentliga aktörer som socialtjänst och polis är av vikt för att nå framgång i de förebyggande insatserna och få långsiktig effekt.¹³ Det är finns även andra aktörer i samhället som är bidragande till att minska effekter av riskfaktorer och öka effekterna av skyddsfaktorer. Dels inom offentlig sektor, dels genom civilsamhället i form av föreningslivet. Studier visar att ungdomar som deltar i strukturerade fritidsaktiviteter tillsammans med vuxna har en lägre delaktighet i brott.¹⁴

⁷ Individriktat arbete

⁸ En metod där man på individ- eller på gruppnivå arbetar för att medvetandegöra individer om hur de kan förändra sina sociala livsvillkor

⁹ "Sociala innovationer och institutionella traditioner: En utvärdering av 36 arvsfondsprojekt inriktade mot unga och kriminalitet under åren 1995-2013", Thomas Öhlund, Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet, 2016

¹⁰ "Tuffa tag och tillit - en ESO-rapport om utslussning, eftervård och återfall för dömda till slutet ungdomsvård", Tove Pettersson, Rapport till expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2023:9, 2023

¹¹ "Forskning om ålder och brott samt dess betydelse för brottsprevention", Brottsförebyggande rådet, 2023

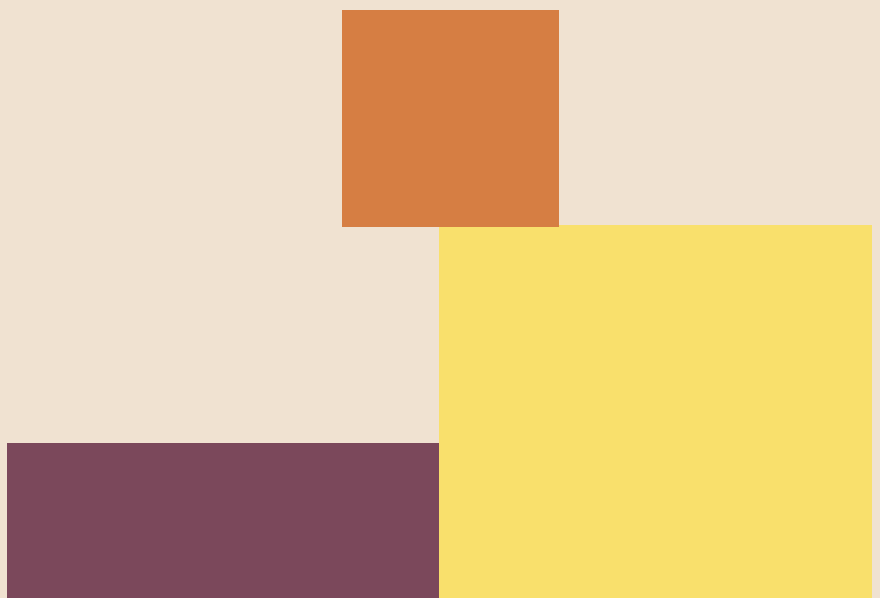
¹² "Det socio-polisiära handlingsnätet: Om kopplingar mellan polis och socialtjänst kring ungdomars kriminalitet och missbruk", Disa Edvall Malm, Institutionen för socialt arbete, Umeå Universitet, 2012

¹³ "Sociala innovationer och institutionella traditioner: En utvärdering av 36 arvsfondsprojekt inriktade mot unga och kriminalitet under åren 1995-2013", Thomas Öhlund, Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet, 2016

¹⁴ "Forskning om ålder och brott samt dess betydelse för brottsprevention", Brottsförebyggande rådet, 2023

Praktiska exempel och socialfondens möjligheter

Kan socialfonden vara en del av lösningen? ESF+ ska stödja ett mer socialt och inkluderande Europa genom genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter¹⁵. Men vad krävs för att inkludera de som inte kan, vill eller får vara med i de sammanhang vi normalt tänker på?

Helamalmö - ett exempel på hur man kan arbeta trygghetsskapande och långsiktigt hållbart

Helamalmö grundades 2004 och möter ca 250 000 besökare per år och har ca 4 500 aktiva deltagare.¹⁶ Verksamheten bygger på dialog och högt förtroende för ungdomarna de möter, vilket gör att den också har ett högt förtroende från ungdomarna. Verksamheten låter ungdomarna vara en del av lösningen vilket gör att man skapar en delaktighet och en långsiktighet med en verksamhet som växer inifrån, med en kontinuerlig ledarutveckling av ungdomar som blir en del av verksamheten, inte bara som besökare utan som ledare och inspiration för andra. På många sätt har man skapat ett eget reproducerande ekosystem av ungdomar som blir ledare inom föreningen, och som känner till dess värdegrund och mål. Verksamhetsledaren tydliggör att Helamalmö arbetar med trygghetfrämjande insatser, inte brottsförebyggande insatser, då det är polisens uppgift.

Helamalmö är en ideell organisation som arbetar med att skapa trygga, inkluderande och kostnadsfria mötesplatser och aktiviteter som är anpassade efter ungdomarnas behov och önskemål. Genom att fokusera på att kompensera för socioekonomiska ojämlikheter och erbjuda stödjande och utvecklande aktiviteter strävar Helamalmö efter att stärka ungdomar i utsatta områden och förbättra deras framtidsutsikter. När resurser har tagits från områden, växer många människor upp utan att deras grundläggande mänskliga rättigheter tillgodoses. Detta skapar en känsla av otrygghet och social misär, med hög arbetslöshet och våld, vilket förstärker behovet av att bygga upp infrastrukturer för att förbättra situationen.

Helamalmö fokuserar på att erbjuda kostnadsfria fritidsaktiviteter som är tillgängliga och inkluderande för alla barn och unga, särskilt de i socioekonomiskt utsatta områden. Exempelvis arbetar man med mötesplatser som erbjuder ett brett utbud av aktiviteter efter skoltid och under lov, baserat på barnens egna önskemål. Genom att skapa miljöer med trygga vuxna vill Helamalmö göra det möjligt för alla barn och ungdomar att känna sig välkomna och delaktiga. Det handlar om att erbjuda mindre kravfyllda aktiviteter där tävlingsmomenten minskas eller tas bort för att skapa en mer avslappnad och inkluderande atmosfär. En av organisationens viktigaste uppgifter, enligt dem själva, är att erbjuda ungdomarna något att äta. Varje vardag serveras mellanmål och kvällsmål till barn och unga upp till 19 år. Detta så att barn och unga

¹⁵ Artikel 3 och 4 i EU2021/1057 (ESF+)

¹⁶ www.helamalmö.com 2024-07-05

ska ha möjlighet att få i sig näringsriktig mat, för att understödja deras möjligheter att ta till sig undervisning och andra aktiviteter. Måltiderna har också en viktig social dimension.¹⁷

Modellen innebär att skapa trygga och inkluderande mötesplatser där ungdomar kan delta i olika aktiviteter, såsom sport, musikskapande och socialt umgänge. Verksamheten betonar vikten av att stödja ungdomar både emotionellt och utbildningsmässigt. Exempelvis erbjuds läxhjälp och andra former av stöd som hjälper ungdomar att utveckla viktiga färdigheter och förbättra deras framtidsutsikter. Det är också viktigt att skapa strukturerade men flexibla aktiviteter som möter ungdomarnas behov och önskemål.¹⁸

Verksamheten har en hög organisatorisk integritet, vilket innebär att den alltid utgår från sina grundläggande värden. Detta kan ibland leda till svårigheter med att få viss finansiering eller till konflikter med beslutsfattare men det skapar samtidigt stabilitet och trovärdighet. Sedan föreningen startade 2004 har det skett en långsiktig utveckling av verksamheten, där man växt och förändrat sig efter de förutsättningar som finns. Det har skapat en väl utvecklad organisation med stabilitet och långsiktig hållbarhet som många är intresserade av, inte bara i Sverige utan även utomlands.¹⁹

Helamalmö är inte, och har inte varit, ett socialfondsfinansierat projekt. Organisationen och verksamheten har dock inspirerat andra.

Socialfondsfinansierade projekt i Göteborg

Projektet UngÖst startades 2016 som ett socialt utvecklingsprojekt för att ge bättre stöd till unga som riskerar att hamna i kriminalitet, missbruk, radikalisering och psykisk ohälsa. Idén till projektet byggde på ett behov av stöd och insatser för unga i åldern 15-24 i stadsdelen Östra Göteborg och drevs av socialförvaltningen. Projektet hade ett antal samarbetspartners såsom Arbetsförmedlingen, Polismyndigheten och Räddningstjänsten. Därutöver samverkan med ett antal andra aktörer samt kontakter med arbetsgivare och andra organisationer.²⁰

Projektets huvudmål var att utveckla ett nytt arbetssätt för unga i riskzon, som kombinerade behandling med sysselsättningsaktiviteter, samt att skapa en effektiv samverkan kring målgruppen. Dessa mål uppnåddes i hög utsträckning och projektet implementerades i reguljär verksamhet. Projektutvärderingen visade att projektet var framgångsrikt i att uppnå sina målsättningar med potential att fortsätta ge goda resultat i framtiden.²¹

När UngÖst implementerades som ordinarie verksamhet under 2019 sökte man även metodutvecklingsmedel och beviljades projektmedel för UngÖst 2.0 som startade 2020. Målsättningarna för projektet var kompetensutveckling samt metodutveckling kopplat till

¹⁷ Helamalmö.com/verksamheter/matprogram 2024-09-16 samt studiebesök och samtal med verksamhetsledare vid Helamalmö 2024-05-14

¹⁸ "Vägar till en jämlik fritid - en studie om meningsfull fritid och ojämlikt deltagande i Malmö stads fritidsutbud", Nazem Tahvilzadhe, Lisa Kings, Alexander Nazar, Förvaltningsakademin, Södertörns högskola, 2023.

¹⁹ Studiebesök och samtal med verksamhetsledare vid Helamalmö 2024-05-14

²⁰ Slutrapport UngÖst

²¹ Utvärdering UngÖst

psykisk ohälsa, hedersrelaterat våld och förtryck samt sysselsättning. Syftet var att skapa en samverkansplattform på både ett operativt och ett strategiskt plan.²²

Projektet använde en förändringsteoretisk ansats som innebär att en extern utvärderare bedömde projektets genomförande mot bakgrund av hur det var tänkt att fungera. Projektet mötte olika utmaningar och möjligheter under genomförandeperioden. Även i detta projekt har samverkan mellan aktörer varit en central del och metodutveckling har skett kontinuerligt. Projektet hade hög måluppfyllelse och utvärderarnas intervjuer med projektdeltagare visar att ungdomarna upplever att de fått stöd och hjälp med sina specifika problem men även med att sätta och nå mål.²³

I arbetet i UngÖst och UngÖst 2.0 samt i det ordinarie arbetet såg man behov av att fånga upp tjejer och kvinnor runt de gängkriminella miljöerna. 2022 sökte man därför förstudiemedel för att undersöka målgruppen tjejer som lever i eller nära den gängkriminella miljön. Både hur de bidrar till och påverkas av gängkriminaliteten. Förstudien genomfördes genom att man gjorde en omvärldsanalys, målgruppsbeskrivning, intresseanalys samt sammanfattande reflektion och rekommendationer inför ett framtida utvecklingsarbete. Förstudien visar att tjejer i gängkriminella miljöer är en osynlig grupp och att den osynligheten kan utnyttjas till fördel för kriminell verksamhet.²⁴ Förstudien visar att tjejernas roll har fått lite utrymme i forskningen och att den allmänna föreställningen är de är offer och underlägsna sina män, pojkvänner, bröder etcetera. Förstudien visar hur patriarkala könsnormer dominerar föreställningen om tjejernas roll i den organiserade brottsligheten och därmed också påverkar samhällets insatser. Detta då synen på tjejernas roll inte bara begränsar samhällsaktörers förmåga att förstå problematikens komplexitet utan även möjligheterna att utveckla arbetssätt och strategier för att förebygga att tjejer i dessa miljöer hamnar i ett långvarigt socioekonomiskt utanförskap.²⁵

Förstudiens slutsatser ledde till att en projektansökan skickades in 2023 med målet att nå 50 deltagare. Projektet godkändes och genomförs i programområde E - social innovation. Projektets mål är att tillsammans med hälso- och sjukvård, polis och socialtjänst skapa samsyn och nya samverkansvägar kring målgruppen. Detta genom att utöka resurser för att upptäcka unga tjejer i den gängkriminella miljön som är i riskzon för kriminalitet, utanförskap samt för att utsättas för sexuellt våld och exploatering samt att stödja dem att komma vidare mot utbildning, arbete och självständighet.²⁶

²² Slutrapport UngÖst 2.0

²³ Utvärdering av UngÖst 2.0

²⁴ Slutrapport Förstudie En blind fläck

²⁵ Ansökan En blind fläck

²⁶ Ansökan En blind fläck

Socialfondens möjligheter

Exemplet Helamalmö visar på ett en verksamhet som under lång tid, utan socialfondsmedel, jobbat för att stärka lokalsamhället och på så sätt underifrån hantera konsekvenserna av fattigdom och utsatthet. Medan projektexemplen från Göteborg visar på flera möjligheter för att använda socialfonden för målgruppen unga i eller i riskzonen för kriminalitet. Socialfonden kan användas både för att starta upp en helt ny verksamhet och för att vidareutveckla befintlig verksamhet genom ett systematiskt arbetssätt med projektutvärdering, metodutveckling och implementering.

När det gäller gruppen unga som är i eller riskerar kriminalitet, socioekonomisk utsatthet, mental ohälsa eller missbruk finns flera möjligheter att använda socialfonden för att stärka samhällets arbete med frågorna.

Socialfonden ger möjligheter att arbeta med kompetensutvecklingsinsatser på samtliga nivåer utifrån de aktiviteter som beskrivs i programmet, det vill säga på individ-, organisations- eller strukturnivå. Det kan handla om riktade kompetensutvecklingsinsatser för anställda som arbetar med målgruppen. Det är en insats som även stärker den anställdes ställning på arbetsmarknaden, om kompetensutvecklingsinsatsen leder till ett utbildningsintyg som ger ett mervärde för den anställda. Men framför allt ökar det samhällets kapacitet och kompetens att arbeta med och för målgruppen.

På organisationsnivå och strukturnivå kan projekt jobba med aktiviteter som är attitydpåverkande och kompetenshöjande som möjliggör för alla att delta i arbetslivet oavsett förutsättningar. Det vill säga insatser som ökar social inkludering och öppnar upp arbetsmarknaden för en grupp som har större utmaningar med att komma in på den. Projekt som arbetar med att stärka samverkan kring målgruppen är också en möjlighet. Till exempel insatser för att utöka strukturer för samverkan mellan civilsamhället och offentliga aktörer eller som bidrar till att skapa förtroende för samhället och dess institutioner.

Det finns även möjligheten att jobba med metodutvecklingsprojekt med liknande inriktning. Projekt kan också göra insatser som bidrar till att öka organisationers kapacitet att erbjuda individanpassat stöd i syfte att individer i större utsträckning ska komma i arbete eller studier. Programmet stödjer också strategiskt arbete med jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering.

Det ges också stora möjligheter att arbeta direkt med målgruppen. Både när det gäller effekter att minska socialt utanförskap och öka social inkludering och egenmakt men även när det gäller den förändrade arbetsmarknaden. Programmet möjliggör insatser för barn, unga och unga vuxna. Det kan handla om insatser som bidrar till en meningsfull fritid, insatser som motverkar social, etnisk och kulturell segregation eller insatser för att stärka barn och vuxnas nätverk i syfte att öka inkluderingen i samhället.

Andra insatser som kan vara intressanta är sådana som arbetar med individuella rustande och stärkande åtgärder. Till exempel utbildning, praktik, validering och förberedande insatser men även uppsökande arbete som bidrar till att individer som befinner sig utanför arbetsmarknaden i större utsträckning kommer i arbete eller studier.

För målgruppen kan det också vara aktuellt att arbeta med tidigt och förebyggande arbete för att minska studieavbrott och motverka att individer hamnar i utanförskap. Även insatser som erbjuder alternativ till den reguljära gymnasieskolan för att stärka individens möjlighet att fullfölja gymnasiestudier, exempelvis kommunal vuxenutbildning, folkhögskola eller andra studieformer kan vara aktuella.

Utifrån forskningen och verksamhetsexemplen som finns i rapporten ser man vikten av att jobba med insatser som tar hänsyn till individens helhetssituation, även detta är något som stöds av programmet. Det kan handla om individuella insatser som stärker övergången mellan skola, vidare studier och etablering i arbetslivet men även uppsökande och motiverande arbete för unga som varken arbetar eller studerar. Det finns också möjligheter att arbeta med att bidra till ökad arbetsmarknadskunskap för att stärka elevers motivation samt skapa likvärdiga förutsättningar och möjligheter för studie- och yrkesval.

Det projektexemplen från Göteborg visar är vikten av insatser som arbetar med förstärkt och relevant samverkan för behovsanpassade lösningar för individen. Helamalmö visar på vikten av insatser för att utöka strukturer för samverkan mellan civilsamhället och offentliga aktörer. Båda exemplen visar på hur man kan jobba hållbart med målgruppen, det ena med hjälp av socialfundsmedel. Det genom att använda socialfonden för att ständigt utveckla sin verksamhet. Genom att utvärdera och implementera projektens resultat i ordinarie verksamhet samt söka nya medel för att fortsätta metodutveckla för att nå nya målgrupper eller problemområden.

Referenser

Ansökan om stöd, En blind fläck - tjejer i gängkriminella miljöer, Svenska ESF-rådet Dnr 23-026-S15

Bergner, Disa och Enell, Sofia "Ungdomars och vuxnas levnadsvillkor i Sverige - en kunskapsöversikt med fokus på ojämlikhet" Forte - forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, 2018

Edvall Malm, Disa "Det socio-polisiära handlingsnätet: Om kopplingar mellan polis och socialtjänst kring ungdomars kriminalitet och missbruk" Institutionen för socialt arbete, Umeå Universitet, 2012

Eriksson, Bo "Slutlig utvärderingsrapport Projektet UngÖst" Svenska ESF-rådet Dnr 2015/00879, 2019

ESF+ program, Svenska ESF-rådet, Dnr 2022/00370

Kassman, Anders, Oscarsson Lars, Wollter Filip "Utvärdering av sociala insatsgrupper - individinriktad samverkan kring unga i riskzonen", Rikspolisstyrelsen, 2013

Rönnqvist, Sofia och Charbaf, Sanaz "Slutrapport Utvärdering Ung Öst 2.0", Svenska ESF-rådet Dnr 2019/00427, 2022

Tahvilzadhe, Nazem, Kings, Lisa, Nazar, Alexander "Vägar till en jämlik fritid - en studie om meningsfull fritid och ojämlikt deltagande i Malmö stads fritidsutbud" Förvaltningsakademin, Södertörns högskola, 2023.

Westlund, Olle och Shannon, David "Forskning om ålder och brott samt dess betydelse för brottsprevention", Brottsförebyggande rådet, 2024

www.helamalmö.com 2024-07-05

www.helamalmö.com/verksamheter/matprogram 2024-09-16

Slutrapport UngÖst Svenska ESF-rådet, Dnr 2015/00879

Slutrapport UngÖst 2.0, Svenska ESF-rådet Dnr 2019/00427

Socialförvaltningen Nordost "En blind fläck. Tjejer och gängkriminalitet - en ESF-finansierad förstudierapport 2022" Göteborgs stad, 2022

Studiebesök och samtal med verksamhetsledare vid Helamalmö 2024-05-14

Öhlund, Thomas "Sociala innovationer och institutionella traditioner: En utvärdering av 36 arvsfondsprojekt inriktade mot unga och kriminalitet under åren 1995-2013", Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet, 2016

EU2021/1057 (ESF+), Artikel 3 och 4

